

Niets aan de hand ? Toch wel !

*Preventie en behandeling van huidaandoeningen van de handen
bij kappers en kapsters*

Preventie en behandeling van huidaandoeningen van de handen bij kappers en kapsters

Ruim een derde van de kappers en kapsters heeft tijdens zijn beroepsloopbaan af te rekenen met huidproblemen, vooral aan de handen. Kappers en kapsters ontwikkelen deze aandoeningen meestal tijdens hun opleiding of tijdens de beginjaren van hun loopbaan. Wie lange tijd zonder huidproblemen het kappersberoep uitoefent, maakt steeds minder kans om er alsnog last van te krijgen.

Vooraf jeuk, pijn, aanhoudende hinder tijdens het werk en uitgebreide 'lelijke' letsels kunnen het werk onmogelijk maken. In ongeveer een derde van de gevallen leiden deze huidaandoeningen tot definitieve stopzetting van het kappersberoep.

Het is bijgevolg erg belangrijk de juiste beslissingen te nemen in verband met de preventie of behandeling van huidproblemen. Een woordje uitleg over de verschillende soorten huidaandoeningen en hun kenmerken maakt duidelijk waarom.

Eén naam, twee aandoeningen

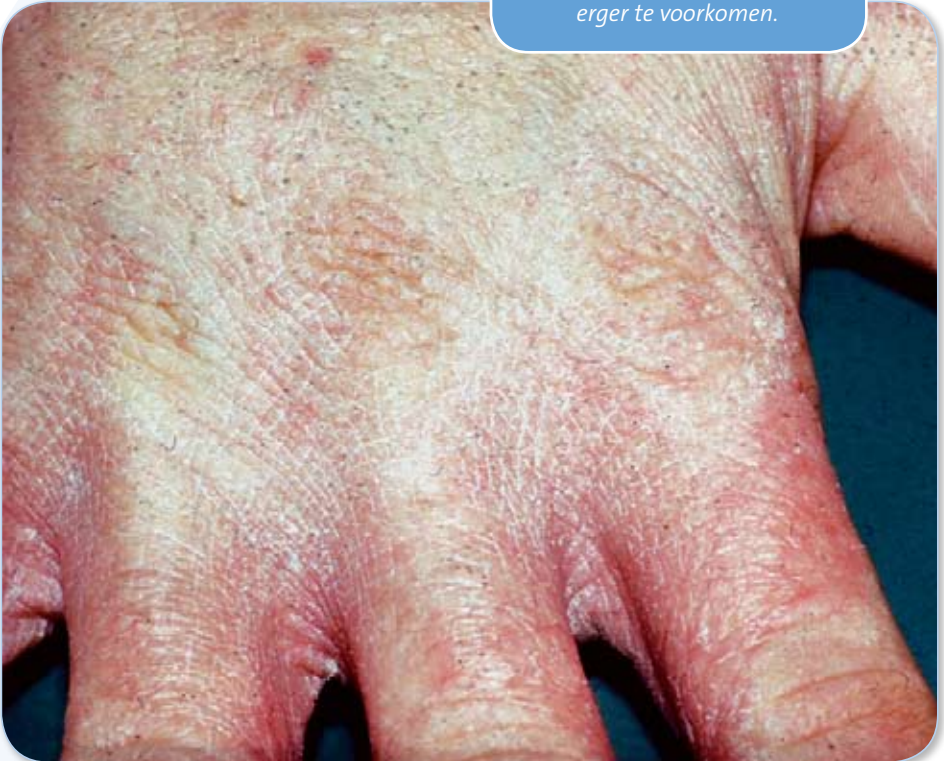
Als het bij kappers over aandoeningen van de huid van de handen gaat, spreekt men meestal van 'kapperseczeem'. Nochtans is de meest voorkomende huidaandoening van de handen bij kappers geen eczeem, maar een irritatiereactie die zich uit in roodheid en droge plekken. Deze reactie ontstaat door slijtage van de huid ten gevolge van allerhande beschadigende factoren. Wanneer deze toestand blijft aanhouden kan er zich wel eczeem (ontsteking van de huid) vormen, en dit in twee mogelijke vormen : *irritatiedermatitis* en *allergisch contacteczeem*. Bij deze laatste vorm ligt – de naam zegt het al – een allergie aan de basis van de huidletsels. Dat is een soort allergie die men in de loop van zijn leven ontwikkelt, het is geen aangeboren (of atopische) allergie.

Gelijkaardig en toch verschillend

Irritatie dermatitis en allergisch contacteczeem zijn voor een leek moeilijk van elkaar te onderscheiden. De letsels bij beide aandoeningen zijn immers gelijkaardig.

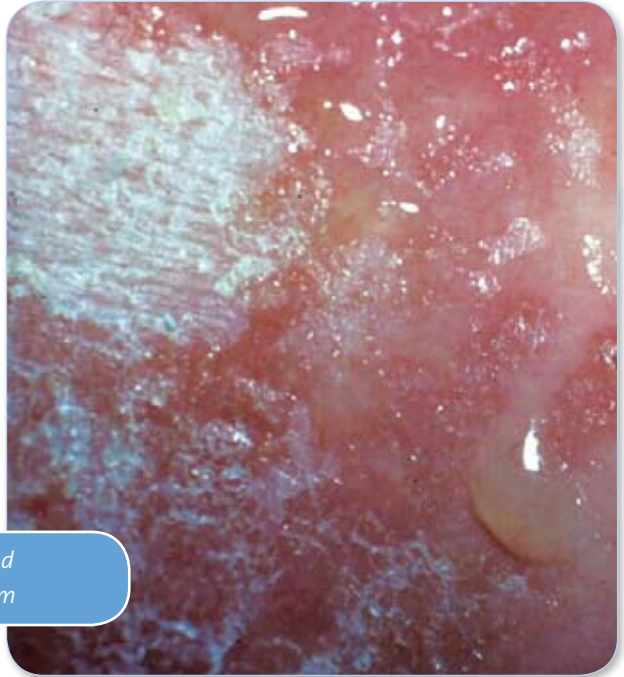
Bij acute ontstekingsopstoten wordt de huid rood en kunnen er knobbeltjes of papels, blaasjes en vochtafscheiding (natting) ontstaan. Tussen twee acute ontstekingsperioden zijn er vaak schilfers en korstjes op de huid te zien. Door de hevige jeuk moet men krabben, wat leidt tot een verdikking van de huid. Bij chronische ontsteking verliest de huid zijn soepelheid en ontstaan er kloofjes en pijnlijke wondjes aan de handen.

Roodheid, schilfering en droge huid moet gehydrateerd en beschermd worden teneinde erger te voorkomen.

Hoewel irritatidermatitis en allergisch contacteczeem er (bijna) hetzelfde uitzien, zijn de oorzaken en de ontstaanswijze ervan zeer verschillend. Daarom vertonen ook de behandeling en de preventie van deze twee aandoeningen belangrijke verschillen.

Acuut nattend
contacteczeem

Irritatidermatitis

Irritatidermatitis ontstaat door de irriterende inwerking van schadelijke factoren op de huid. Die irriterende werking wordt enorm vergemakkelijkt als onze huidbarrière doorbroken is. Shampoos, bijvoorbeeld, hebben een detergerende, vetoplossende werking. Door veelvuldig contact met de huid verwijderen shampoos de vetten die onze huid beschermen en 'waterafstotend' maken. De zogenaamde huidbarrière gaat dan verloren ; de huid gaat zich gedragen als een spons waarin water en de daarin opgeloste irriterende stoffen makkelijk worden geabsorbeerd. Deze stoffen irriteren dan de celletjes die instaan voor de aanmaak van een nieuwe huidlaag. Door de verstoorde aanmaak van een nieuwe huidlaag wordt de huid broos, droog en schilferig, en ontstaan er kloofjes. Chemische stoffen, de afwisseling van nat en uitdrogend werk (bijv. haardrogen), de afwisseling van warmte en koude, en de wrijving op de huid oefenen nu voortdurend een beschadigend effect uit. Hierdoor worden de ontstekingsletsels veroorzaakt en onderhouden : roodheid, pijn, jeuk, zwelling, kloofvorming, ...

De behandeling bestaat vanzelfsprekend in de eerste plaats in het voorkomen dat de huid nog langer wordt blootgesteld aan beschadigende invloeden. Het dragen van vinyl handschoenen en katoenen onderhandschoenen is een goede preventieve maatregel. Tijdelijk het werk (of de specifieke taken) staken voorkomt verdere irritatie. De (huid)arts schrijft crèmes voor die het herstel van de huidbarrière bevorderen. Het kan enige maanden duren voor de huid van de handen hersteld is.

Irritatie dermatitis

Kappers en kapsters hebben er alle belang bij irritatie dermatitis te voorkomen of meteen, en zeer grondig te behandelen. Ontsteking door irritatie kan immers leiden tot het veel moeilijker te behandelen *allergisch contacteczeem*.

Allergisch contacteczeem of allergische contactdermatitis

In het geval van *allergisch contacteczeem* is de situatie veel moeilijker.

Dit eczeem krijg je niet door irritatie, maar door contact met (ook niet-irriterende) scheikundige stoffen die vrij algemeen in de werk- en leefwereld aanwezig zijn. Veel mensen worden allergisch voor nikkel (in witmetalen voorwerpen), voor een bepaalde haarkleurstof, voor latexhandschoenen of voor bewaarmiddelen in een haarverzorgingsproduct. Dergelijke stoffen, die door contact met de huid daarin een allergische ontsteking kunnen veroorzaken, noemt men 'allergenen' of meer specifiek 'contactallergenen'.

Waarom sommige personen plots een allergie voor bepaalde allergenen ontwikkelen, is niet precies geweten. Wat men wel weet, is dat deze stoffen in staat zijn ons afweersysteem te 'misleiden'. Contactallergenen kunnen als het ware ons afweersysteem 'wijsmaken' dat ze voor het lichaam een bedreiging zijn, en dat ze daarom moeten worden afgestoten.

Het gevolg is dat ons afweersysteem – nadat het verkeerd is geïnformeerd – heftig gaat reageren bij een volgend contact met het allergeen. Die reactie bestaat uit een intense ontsteking in de huid, wat zich uit in de vorm van eczeemletsels zoals hierboven beschreven. Wie op deze wijze allergisch is geworden voor een allergeen, bijvoorbeeld parafenyleendiamine (een haarkleurstof in permanente haarverven), blijft dit in principe voor altijd. Telkens als de allergische persoon in contact komt met parafenyleendiamine, ontstaan er eczeemletsels. De enige oplossing in dergelijk geval is overal en altijd het contact met deze stof (het allergeen) zeer drastisch te vermijden. Dat is dikwijls zeer moeilijk, zo niet onmogelijk.

Voorkomen en genezen

Hieronder vind je een aantal aanbevelingen die je kunnen helpen irritatiedermatitis en contacteczeem te voorkomen en te genezen.

Ga met een huidontsteking meteen naar een (huid)arts

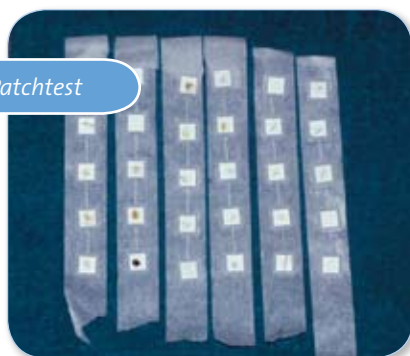
De arts kan – nadat hij of zij heeft uitgesloten dat het om nog een andere huidaandoening gaat – bepalen of je last hebt van een irritatiereactie, van een *irritatiedermatitis* of van een allergische dermatitis.

Blijkt het een irritatiedermatitis te zijn, dan krijg je uitleg over hoe je je handen het beste kan behandelen om zo spoedig mogelijk te genezen.

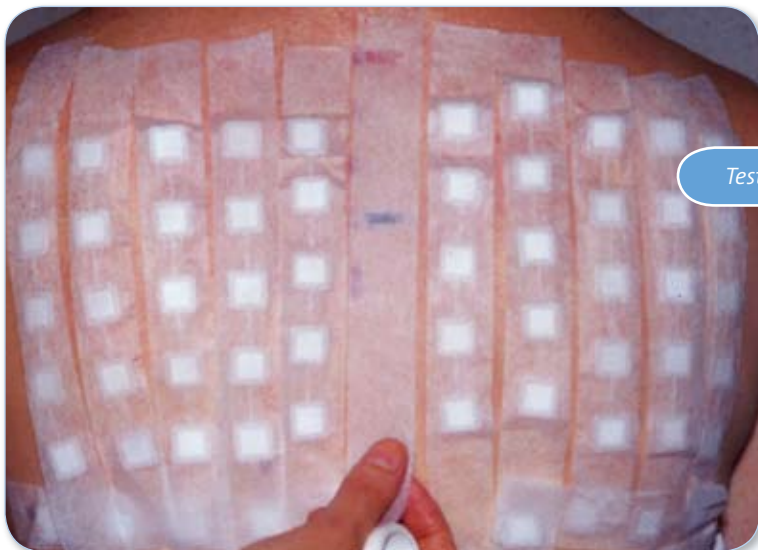
Dat moet inderdaad zo spoedig mogelijk, omdat bij irritatiedermatitis de huidbarrière doorbroken is. Irriterende stoffen, maar ook contactallergenen, kunnen makkelijker in de huid dringen, waardoor de kans op contactallergie spectaculair stijgt. Aanhoudende beschadigingen van de huid vormen met andere woorden de ideale voorwaarden voor het ontwikkelen van een contactallergie.

Patchtest

Indien je arts denkt dat het om *allergisch contacteczeem* gaat, kan hij of zij door middel van plak- of patchtests gekende reeksen allergenen op de huid aanbrengen. Met zo'n plak- of patchtest wordt nagegaan voor welke stof je contactallergisch bent. Zodra bekend is om welke allergie het gaat, krijg je een lijst met producten waar het bewuste allergeen in voorkomt. Met die producten moet je het contact dan (zoveel mogelijk) vermijden.

Test de patch

Maak een afspraak met de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer van IDEWE

Je kan hem of haar de diagnose voorleggen die je behandelende geneesheer heeft gesteld. De preventieadviseur-arbeidsgeneesheer kent het kappersberoep en kan aan de hand van de lijst met te vermijden allergenen advies geven over de maatregelen die op je werk kunnen worden getroffen. Hij of zij kan immers nagaan in welke producten de stof voorkomt waartegen je allergisch bent geworden. Soms kan de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer je een haarverzorgingsproduct adviseren waar het allergeen niet in zit (bijv. een andere permanentvloeistof bij een allergie aan bepaalde ingrediënten in de permanentvloeistof). Hij of zij kan ook adviseren nikkelhoudende materialen (scharen, kammen, spelden) te vervangen door materialen die geen nikkel afgeven. Bovendien kan hij of zij je aanraden contact met een bepaald product te vermijden door een specifieke taak niet meer uit te voeren (bijv. geen permanent meer zetten).

De preventieadviseur-arbeidsgeneesheer of de huidarts kan ook een aanvraag indienen bij het Fonds voor Beroepsziekten. Indien je huidaandoening als een beroepsziekte wordt erkend, kom je in aanmerking voor een terugbetaling van eventueel loonverlies door ziekte en van de onkosten voor het aankopen van handschoenen en medische behandelingen. (De werking van het Fonds voor Beroepsziekten en de erkenningsprocedures worden uitgelegd in een andere brochure.)

Heb je last van contactallergie bij het begin van je loopbaan ?

Dan moet je erg goed over je beroepskeuze nadenken. Je blijft immers allergisch voor de rest van je leven en kan misschien beter een beroep kiezen waarbij je niet of niet voortdurend in contact komt met de allergenen waarvoor je gevoelig bent.

Hoe kan je het ontstaan van irritatie en irritatiedermatitis zoveel mogelijk voorkomen ?

Een goede handhygiëne is het antwoord. Een paar tips :

- ✓ Gebruik bij het handenwassen steeds een neutrale, zachte zeep. Spoel de handen goed af en droog ze zorgvuldig af met een schone handdoek of met wegwerptissues.
- ✓ Vermijd veelvuldig huidcontact met ontvettende zepen en shampoos.
- ✓ Draag handschoenen uit vinyl (pvc) bij het haarwassen. Werk niet te lang aan één stuk met vinyl handschoenen, dat kan de huid verweken. Was je handen grondig en droog ze goed af voor je de handschoenen aantrekt. Gooi handschoenen weg die binnenin vochtig zijn of waarin chemische resten (kunnen) zijn achtergebleven. Onder de vinyl handschoenen kan je katoenen onderhandschoenen dragen om te voorkomen dat je handen gaan baden in het zweet. Raak bij het uittrekken van de handschoenen de buitenkant ervan nooit aan met je blote handen.

*Allergische
contactdermatitis op
rubberadditieven in
handschoenen*

OPGELET !

Voor latex handschoenen worden veel mensen allergisch, voor vinyl handschoenen uiterst zelden. Vinyl handschoenen laten wel glycerylmonothioglycolaat door (een allergeen dat aanwezig is in zogenaamde zure permanentvloeistoffen).

Tips!

- ✓ *Breng na het werk en voor het slapengaan een neutrale, beschermende, parfumvrije crème aan op je handen. Zo herstel je de huidbarrière en voorkom je uitdroging.*
- ✓ *Draag geen ringen tijdens het werk. Irriterende stoffen en allergenen blijven daar veel te gemakkelijk onder zitten.*
- ✓ *Draag handschoenen als je buitenkomt tijdens koude winterdagen.*
- ✓ *Stook niet te warm en vermijd te droge lucht.*
- ✓ *Gebruik zoveel mogelijk huidvriendelijke en zo weinig mogelijk irriterende en allergiserende producten. Gebruik producten waarvan de samenstelling bekend is. Als je je producten kritisch kiest, zullen de producenten je hierin volgen en steeds meer veilige of veiliger producten op de markt brengen.*

Besluit

Het ontwikkelen van allergisch contacteczeem kan je voorkomen of beperken door irritatiereactie en irritatiedermatitis zo snel mogelijk te genezen. Irritatie kan je voorkomen door een goede handhygiëne.

*Voor meer informatie kan je steeds terecht bij je preventieadviseur-
arbeidsgeneesheer of je regionaal IDEWE-IBEVE secretariaat.*

IDEWE-IBEVE Antwerpen

*Tel. 03 218 83 83
Fax 03 230 56 78
antwerpen@idewe.be*

IDEWE-IBEVE Hasselt

*Tel. 011 24 94 70
Fax 011 22 35 62
hasselt@idewe.be*

IDEWE-IBEVE Namur

*Tel. 081 32 10 40
Fax 081 30 13 71
namur@idewe.be*

IDEWE-IBEVE Brussel

*Tel. 02 237 33 24
Fax 02 230 05 69
brussel@idewe.be*

IDEWE-IBEVE Leuven

*Tel. 016 39 04 38
Fax 016 40 02 36
leuven@idewe.be*

IDEWE-IBEVE Turnhout

*Tel. 014 40 02 20
Fax 014 40 02 29
turnhout@idewe.be*

IDEWE-IBEVE Gent

*Tel. 09 264 12 30
Fax 09 264 12 39
gent@idewe.be*

IDEWE-IBEVE Mechelen

*Tel. 015 28 00 50
Fax 015 28 00 60
mechelen@idewe.be*

IDEWE-IBEVE Roeselare

*Tel. 051 27 29 29
Fax 051 27 29 59
roeselare@idewe.be*

*Externe Dienst voor Preventie
en Bescherming op het Werk vzw*

www.idewe.be

*© IDEWE - Niets uit deze uitgave mag, in enige vorm of op enige wijze,
verveelvoudigd of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke
toestemming van de uitgever. Verantwoordelijke uitgever :
dr. Simon Bulterys, IDEWE, Interleuvenlaan 58, 3001 Leuven – 20200/092007*